УДК 364.622-053.6:[004.738.5:343.43
DOI https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2025.108.01

Анголенко В. В., Печериця Н. М., Тарасенко Н. В., Томорко В. В., Чернецька Ю. І.

ПРЕВЕНЦІЯ КІБЕРБУЛІНГУ Й КІБЕРСТАЛКІНГУ В ПІДЛІТКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті розглядається проблема превенції кібербулінгу. Акцентовано увагу на тому, що актуальність дослідження зумовлена зростанням використання підлітками соціальних мереж, месенджерів і онлайн-платформ, що поряд із розширенням можливостей для комунікації й самореалізації створює нові ризики виникнення цифрових форм насильства.

У роботі розкрито сутність понять «кібербулінг» і «кіберсталкінг», здійснено їх порівняльний аналіз за характером проявів, тривалістю, публічністю та рівнем психологічного впливу. Проаналізовано міжнародний і національний досвід правового регулювання у сфері протидії цифровому насильству.

У межах дослідження превенція кібербулінгу та кіберсталкінгу в підлітковому середовищі інтерпретована як цілісна система науково обґрунтованих форм, методів і заходів, спрямованих на попередження цифрових форм насильства та переслідування, зниження його негативного впливу на підлітків та формування в них безпечної поведінки в цифровому середовищі, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Наголошено на тому, що особливої актуальності питання превенції кібербулінгу та кіберсталкінгу набуває в контексті роботи з підлітками, які перебувають на етапі формування особистості та соціальних навичок і, відповідно, становлять особливо вразливу групу щодо впливу цифрового насильства.

Особливу увагу приділено ролі інформаційно-комунікаційних технологій, як інструменту превенції кібербулінгу та кіберсталкінгу в підлітковому середовищі.

Розглянуто доцільність реалізації ігротеки з використанням цифрових ігор, освітніх заходів із впровадженням у їхній зміст онлайн-курсів, просвітницьких кампаній з застосуванням платформ відеоконференцзв'язку, а також інформаційних заходів із використанням онлайн-відеоплатформ і чат-ботів у процесі превенції кібербулінгу та кіберсталкінгу й обґрунтовано їх відповідність віковим особливостям, потребам і запитам підлітків.

Ключові слова: *кібербулінг, кіберсталкінг, підлітки, превенція, інформаційно-комунікаційні засоби, цифрова безпека, цифрове насильство, психологічна безпека.*

XXI століття характеризується стрімким розвитком цифрових технологій, що суттєво трансформували соціальні процеси та комунікативні практики. У сучасних умовах інформаційний обмін, міжособистісне спілкування, освітня діяльність і значна частина соціальних взаємодій перемістилися в віртуальний простір. Соціальні мережі, месенджери та онлайн-платформи стали невід'ємною складовою повсякденного життя, відкриваючи широкі можливості для соціалізації, особистісного розвитку, самовираження та підтримання соціальних зв'язків.

Цифрове середовище істотно розширило можливості соціальної взаємодії, забезпечивши нові канали комунікації, доступ до різноманітних інформаційних ресурсів і простір для формування індивідуального цифрового простору. Онлайн-платформи сприяють ініціюванню творчих і соціальних проєктів, розвитку мереж взаємопідтримки, обміну думками, пошуку однодумців і формуванню ідентичності в межах широких віртуальних спільнот. Водночас інтенсифікація цифрової взаємодії зумовила появу нових соціальних ризиків, зокрема поширення форм цифрового насильства, серед яких особливо небезпечними є кібербулінг і кіберсталкінг.

У сукупності кібербулінг і кіберсталкінг становлять серйозну загрозу для психоемоційного стану, самооцінки, міжособистісних взаємин і загальної безпеки підлітків, що зумовлено віковими особливостями психоемоційного розвитку, незавершеністю формування механізмів саморегуляції, підвищеною чутливістю до соціальної оцінки та значною роллю цифрового середовища у процесі становлення особистісної ідентичності, і, відповідно, актуалізує об'єктивну потребу в розробленні та впровадженні науково обґрунтованих форм і методів превентивного впливу з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Метою дослідження є вивчення питання превенції кібербулінгу та кіберсталкінгу в підлітковому середовищі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Для реалізації поставленої мети необхідним є уточнення ключових термінологічних аспектів дослідження, що передбачає визначення змісту понять «кібербулінг» і «кіберсталкінг», порівняння наукових підходів до їх трактування та виокремлення спільних і відмінних ознак цих форм цифрового насильства.

За визначенням, наведеним у дослідженні, проведеному фахівцями ЮНІСЕФ спільно з міжнародними експертами з питань протидії кібербулінгу та захисту прав дітей, а також представниками провідних цифрових платформ, кібербулінг є формою насильства із застосуванням цифрових технологій, що відзначається систематичністю та зумовлює комплексний негативний вплив на особистість, який проявляється в вигляді

ментальних порушень (відчуття пригніченості, смутку, емоційної напруги), емоційних реакцій (почуття сорому, зниження інтересу до звичних видів діяльності) та психосоматичних симптомів (порушення сну, головний біль, біль у животі) [7].

Наведене визначення є методологічно прийнятним для даного дослідження, оскільки дозволяє розглядати кібербулінг як складне соціально-психологічне явище з багаторівневими наслідками для особистості в умовах цифрового середовища.

Подібним за характером наслідків до кібербулінгу є інший феномен, що розглядається в межах даного дослідження – кіберсталкінг. За твердженням І. Караєва та В. Фурашева, кіберсталкінг не кваліфікується як окремий вид правопорушення чи злочину, однак передбачає наявність потерпілої сторони та суб'єкта впливу, дії якого створюють для потерпілої особи ситуацію психологічного тиску, що супроводжується відчуттям страху, тривоги та емоційної напруженості [2].

Отже, порівняльний аналіз феноменів кібербулінгу та кіберсталкінгу дає змогу виокремити їхні спільні риси, зокрема належність до форм цифрового насильства, спрямованість на завдання шкоди потерпілій особі, а також використання сучасних цифрових технологій як інструменту систематичного впливу та відстеження жертви.

Варто зазначити, що зростання суспільної небезпеки цифрового насильства та переслідування зумовило поступове формування нормативно-правової бази, спрямованої на регулювання цих явищ як на національному, так і на міжнародному рівні.

Першим законодавчим актом, що безпосередньо криміналізував переслідування в цифровому середовищі, став закон штату Каліфорнія, де наприкінці XX століття кіберсталкінг було визнано окремим злочином, що передбачає заборонні приписи та покарання, включно з позбавленням волі. Протягом трьох років аналогічні норми були прийняті всіма штатами США, що заклало основу для глобальної тенденції криміналізації цифрових форм переслідування [15].

На міжнародному рівні основу правового регулювання становить Конвенція Ради Європи про кіберзлочинність [5], яка вперше запровадила міжнародні стандарти криміналізації неправомірних дій у кіберпросторі. Хоча документ не містить окремих понять «кібербулінг» і «кіберсталкінг», він визначає відповідальність за незаконний доступ до інформації, втручання в приватне життя та переслідування через інформаційно-комунікаційні технології, що створює правову основу для національних законодавств держав-учасниць.

У сфері захисту дітей особливе значення має Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, так звана Ланцаротська конвенція [6], яка охоплює онлайн-переслідування неповнолітніх, у тому числі маніпуляції, примус та психологічний тиск у цифровому середовищі. Окремо варто виділити сексуалізований кібербулінг, який прямо підпадає під сферу дії Конвенції, зокрема, підкреслюючи недопущення образ сексуального характеру, висміювання тіла або сексуальності дитини, примус до надсилання інтимних матеріалів, шантаж інтимним контентом.

В Україні регулювання кібербулінгу сформувалося відносно недавно й переважно зосереджене в освітньому секторі. У 2019 році Верховна Рада України ухвалила Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» [13], яким запроваджено адміністративну відповідальність за вчинення булінгу, зокрема з використанням електронних засобів комунікації.

Важливим кроком у правовому закріпленні недопустимості булінгу стало прийняття Закону України «Про освіту» [14], в якому визначається безпечне освітнє середовище, потреба його створення в закладі освіти та зазначається, що поширення неправдивих відомостей, пропаганди та/або агітації, в тому числі з використанням кіберпростору, є неприпустимим.

Таким чином, у чинному українському законодавстві наразі відсутнє чітко окреслене поняття «кіберсталкінг» або «кібербулінг», проте передбачено певні механізми відповідальності за вчинення переслідувань, зокрема в цифровому просторі, а також визначено неприпустимими будь-які форми переслідування осіб або груп, що можуть бути ідентифіковані за ознаками політичної, расової, національної, етнічної, культурної, релігійної, статевої чи інших форм дискримінації, передбачених міжнародним правом [4]. Це свідчить про наявність у національному правовому полі окремих механізмів реагування на прояви цифрового переслідування за відсутності їх чіткої термінологічної та концептуальної визначеності, що актуалізує потребу в науковому осмисленні й уточненні превентивних підходів у сфері цифрового насильства.

На нашу думку, превенція кібербулінгу та кіберсталкінгу в підлітковому середовищі інтерпретована як цілісна система науково обґрунтованих форм, методів і заходів, спрямованих на попередження цифрових форм насильства та переслідування, зниження його негативного впливу на підлітків та формування в них безпечної поведінки в цифровому середовищі, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Важливість превенції кібербулінгу та кіберсталкінгу полягає в забезпеченні безпечної взаємодії в цифровому середовищі та мінімізації негативних наслідків цифрового насильства для психоемоційного стану, соціальної взаємодії та загальної безпеки користувачів.

Особливої актуальності питання превенції кібербулінгу та кіберсталкінгу набуває у контексті роботи з підлітками, які перебувають на етапі формування особистості та соціальних навичок і, відповідно, становлять особливо вразливу групу щодо впливу цифрового насильства.

Уважаємо, що основними завданнями превенції кібербулінгу та кіберсталкінгу серед підлітків є формування культури безпечної та відповідальної онлайн-поведінки, розвиток навичок критичного сприйняття цифрового контенту та підвищення рівня цифрової обізнаності в сфері захисту персональних даних і приватності.

Реалізація зазначених завдань передбачає добір форм і методів роботи, які враховують вікові особливості підлітків, специфіку їхньої цифрової соціалізації та забезпечують активну участь у профілактичному процесі.

У цьому контексті доцільним є використання форм і методів, що ґрунтуються на інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій як інструментального компонента реалізації превентивних заходів. До них належать ігротеки, що передбачають проходження цифрових ігор, освітні заходи з впровадженням у їхній зміст онлайн-курсів, просвітницькі кампанії з використанням платформ відеоконференцзв’язку (Zoom, Google Meet і інших), а також інформаційні заходи з використанням онлайн-відеоплатформ і чат-ботів.

Враховуючи різноманіття зазначених форм і методів, доцільним є їх детальніший аналіз із позиції відповідності віковим особливостям підлітків і потенціалу формування безпечної та відповідальної онлайн-поведінки.

Насамперед уваги заслуговують ігротеки, що передбачають використання цифрових ігор. Цифрові ігри, що можуть використовуватися під час ігротек, вже представлені в широкому ігровому просторі. Серед ресурсів відкритого доступу, орієнтованих на формування базових уявлень про кібербезпеку та захист персональних даних, варто виокремити гру Spoofy [10], а також онлайн-гра Wordwall «Що я знаю про кібербулінг?» [11], яка спрямована на актуалізацію та закріплення знань щодо проявів кібербулінгу та способів безпечного реагування на нього. Використання цифрових ігор під час ігротек разом із створенням авторських ігрових матеріалів сприяє задоволенню інтересів підлітків, їхніх пізнавальних можливостей і потреб у активних, практично орієнтованих формах превентивної діяльності.

Окремої уваги заслуговують освітні заходи з інтеграцією онлайн-курсів як форма превенції кібербулінгу та кіберсталкінгу в підлітковому середовищі. Такі заходи можуть передбачати опанування як цілого курсу, так і окремих його модулів. Інтеграція онлайн-курсів забезпечує структуровану подачу навчального матеріалу, послідовність його викладу та можливість опрацювання в зручному темпі, що відповідає специфіці когнітивного розвитку підлітків. Серед онлайн-курсів, які доцільно використовувати в межах освітніх заходів, варто виокремити курс «Кібергігієна для школярів – це просто» [12], «Кіберпростір і кібербезпека» [1] а також «Кібергігієна для молоді» [3], які спрямовані на а формування в підлітків уявлень про ризики цифрового середовища, способи захисту персональних даних та алгоритми реагування на прояви цифрового насильства.

Наступною превентивною формою роботи з підлітками є інформаційно-просвітницькі кампанії з використанням платформ відеоконференцзв’язку (Zoom, Google Meet і ін.). Такі кампанії можуть реалізовуватися в форматі онлайн-семінарів, інтерактивних воркшопів, тематичних майстер-класів і вебінарів. У межах зазначених заходів доцільним є використання сучасних цифрових інструментів, зокрема інтерактивних онлайн-дошок (Padlet), цифрових візуальних середовищ (Canva) та інших сервісів для спільної роботи й візуалізації інформації. Застосування таких форм, методів, заходів і інструментів сприяє формуванню обізнаності підлітків щодо ризиків онлайн-взаємодії, відповідального ставлення до власної поведінки в мережі, а також відповідає їхнім віковим потребам у діалозі, груповій взаємодії та самовираженні, що загалом підвищує ефективність превентивного впливу.

Не менш перспективною формою превенції кібербулінгу й кіберсталкінгу в підлітковому середовищі з використанням інформаційні-комунікаційних технологій є інформаційні заходи із застосуванням онлайн-відеоплатформ і навчальних чат-ботів.

Однією з найбільш доступних і поширених відеоплатформ є YouTube, на якій нині представлено значну кількість тематичних матеріалів, придатних для використання в превентивній роботі з підлітками. Зокрема, доцільним є залучення освітніх відеоресурсів «Про кібербулінг для підлітків» (Дія.Освіта), а також відеоматеріалів «Кібербулінг. Як я перестала бути жертвою», «Як я став кіберсупергероєм», «Містер Нокс», розміщених у межах всеукраїнських інформаційних ініціатив з протидії кібербулінгу [9]. Зазначені матеріали орієнтовані на підвищення обізнаності підлітків щодо форм і наслідків цифрового насильства, шляхів безпечного реагування та звернення по допомогу.

Аналогічний превентивний потенціал мають інформаційні заходи з використанням чат-ботів, які забезпечують оперативний доступ до перевіреної інформації та алгоритмів дій у ситуаціях цифрового переслідування. Одним із найбільш відомих в Україні є чат-бот «Кіберпес», розроблений і впроваджений Міністерством цифрової трансформації України [8]. Даний сервіс у доступній формі інформує користувачів про способи самостійного реагування на прояви кібербулінгу, зокрема щодо видалення образливого контенту з соціальних мереж, а також надає інформацію про можливості отримання правової та психологічної допомоги.

Загалом інформаційні заходи, організовані з використанням онлайн-відеоплатформ і чат-ботів, відповідають запитам підлітків на інтерактивність, наочність і динамічність подачі інформації та сприяють підвищенню ефективності превентивного впливу, формуванню усвідомленого ставлення до цифрової безпеки й розвитку навичок відповідальної поведінки в онлайн-середовищі.

Отже, проведене дослідження підтверджує, що кібербулінг і кіберсталкінг становлять серйозні загрози психоемоційному розвитку, соціальній взаємодії та цифровій безпеці підлітків. Виявлено, що відсутність чітких національних термінологічних визначень цих явищ поряд із наявністю обмежених механізмів реагування на цифрові форми переслідування підкреслює нагальну потребу в впровадженні науково обґрунтованих превентивних форм і методів із використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Саме такі форми та методи, що враховують вікові особливості підлітків, їхню цифрову соціалізацію та потребу в активному навчанні, здатні ефективно формувати безпечну та відповідальну поведінку у цифровому середовищі та забезпечувати комплексний захист від негативного впливу кібербулінгу та кіберсталкінгу.

Водночас варто зауважити, що проведене дослідження не претендує на вичерпне охоплення всіх можливих форм і методів превенції кібербулінгу та кіберсталкінгу в підлітковому середовищі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Подальші наукові та практичні дослідження можуть зосереджуватися на апробації запропонованих форм і методів у різних підліткових спільнотах, оцінюванні їх ефективності, а також на розробленні нових інтерактивних і інноваційних інструментів із використанням інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують дієву профілактику цифрового насильства.

Анголенко В., Печериця Н., Тарасенко Н., Томорко В. і Чернецька Ю. зробили рівнозначний внесок у всі ключові етапи дослідження, включно з аналізом літератури та формулюванням актуальності теми, розробленням концепту, збором, обробкою та інтерпретацією даних, а також підготовкою первинного рукопису, спільним редагуванням тексту та оформленням списку літератури.

Використана література:

1. Волонтерська платформа з кібербезпеки. Cyber Volunteer Kyiv. URL : https://cyber.volunteer.kyiv.ua/#/
2. Карєв І. Ю., Фурашев В. М. Кіберсталкінг: відображення у національному законодавстві. *Інформація і право*. 2021. № 1(36). С. 29–34.
3. Кібергігієна для молоді : онлайн-курс. Дія.Освіта. URL : https://osvita.diia.gov.ua/courses/cyber-hygiene-for-youth
4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341–III. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text
5. Конвенція про кіберзлочинність від 23.11.2001 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_575#Text
6. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства. Рада Європи; Конвенція, Міжнародний документ від 25.10.2007. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_927#Text
7. Лівінгстон С., Серд А. Кібербулінг – що це та як це зупинити? *UNICEF Ukraine*. 2025. URL : https://www.unicef.org/ukraine/cyberbulling
8. Мінцифра запускає чат-бот «Кіберпес» для боротьби з кібербулінгом. Міністерство цифрової трансформації України. URL : https://thedigital.gov.ua/news/education/mintsifra-zapuskae-chat-bot-kiberpes-dlya-borotbi-z-kiberbulingom
9. Національна платформа протидії кібербулінгу. DOCUDAYS. URL : https://cyber.bullyingstop.org.ua/
10. Онлайн-гра з медіаграмотності. Spoofy. URL : https://spoofy.ee/uk/game
11. Онлайн-гра «Що я знаю про кібербулінг?» (Maze Chase). Wordwall. URL : https://wordwall.net/resource/82795578
12. Платформа з кібербезпеки для школярів. Cyberteens. URL : https://www.cyberteens.education/
13. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню): Закон України від 18.12.2018 № 2657–VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19#Text
14. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145–VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text
15. Van Der Aa S. New trends in the criminalization of stalking in the EU member states. *European Journal on Criminal Policy and Research.* 2018. Vol. 24. № 3. P. 315-333. DOI : https://doi.org/10.1007/s10610-017-9359-9

References:

1. Bulhakovska platforma z kiberbezpeky. Cyber Volunteer Kyiv. (n.d.). Veb-sait [Volunteer cybersecurity platform]. URL : https://cyber.volunteer.kyiv.ua/#/ [in Ukrainian].
2. Kariev I. Yu., & Furashev V. M. (2021). Kiberstalkinh: vidobrazhennia u natsionalnomu zakonodavstvi [Cyberstalking: reflection in national legislation]. *Informatsiia i pravo*. № 1(36). S. 29–34.
3. Kiberhihiiena dlia molodi. (n.d.). Onlain-kurs [Cyber hygiene for youth: online course]. Diia.Osvita. URL : https://osvita.diia.gov.ua/courses/cyber-hygiene-for-youth [in Ukrainian].
4. Kryminalnyi kodeks Ukrainy. (2001). Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 № 2341–III [Criminal Code of Ukraine: Law of Ukraine]. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text [in Ukrainian].
5. Konventsiia pro kiberzlochynnist. (2001). Mizhnarodnyi dokument vid 23.11.2001 [Convention on Cybercrime]. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_575#Text [in Ukrainian].
6. Konventsiia Rady Yevropy pro zakhyst ditei vid seksualnoi ekspluatatsii ta seksualnoho nasylstva. (2007). Mizhnarodnyi dokument [Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_927#Text [in Ukrainian].
7. Livingston S., & Serd A. (2025). Kiberbulinh – shcho tse ta yak tse zupynyty? [Cyberbullying: what it is and how to stop it]. *UNICEF Ukraine*. URL : https://www.unicef.org/ukraine/cyberbulling [in Ukrainian].
8. Ministerstvo tsyfrovoi transformatsii Ukrainy. (n.d.). Mintsyfra zapuskaie chat-bot «Kiberpes» dlia borotby z kiberbulinhom [The Ministry of Digital Transformation launches the "Cyberdog" chatbot to combat cyberbullying]. URL: https://thedigital.gov.ua/news/education/mintsifra-zapuskae-chat-bot-kiberpes-dlya-borotbi-z-kiberbulingom [in Ukrainian].

9. Natsionalna platforma protydii kiberbulinhu. (n.d.). Veb-sait [National platform for counteracting cyberbullying]. *DOCUDAYS*. URL : https://cyber.bullyingstop.org.ua/ [in Ukrainian].
10. Onlain-hra «Shcho ya znaiu pro kiberbulinh?» (Maze Chase). (n.d.). Veb-sait [Online game “What do I know about cyberbullying?”]. *Wordwall*. URL : https://wordwall.net/resource/82795578 [in Ukrainian].
11. Onlain-hra z mediahramotnosti. Spoofy. (n.d.). Veb-sait [Online media literacy game]. URL : https://spoofy.ee/uk/game [in Ukrainian].
12. Platforma z kiberbezpeky dlia shkoliariv. Cyberteens. (n.d.). Veb-sait [Cybersecurity platform for schoolchildren]. URL : https://www.cyberteens.education/ [in Ukrainian].
13. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo protydii bulinhu (tskuvanniu). (2018). Zakon Ukrainy vid 18.12.2018 № 2657–VIII [On amendments to certain legislative acts of Ukraine on counteracting bullying]. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19#Text [in Ukrainian].
14. Pro osvitu. (2017). Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 № 2145–VIII [Law of Ukraine on Education]. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text [in Ukrainian].
15. Van der Aa, S. (2018). New trends in the criminalization of stalking in the EU member states. *European Journal on Criminal Policy and Research*. № 24(3). P. 315-333. DOI : https://doi.org/10.1007/s10610-017-9359-9

V. Angolenko, N. Pecherytsia, N. Tarasenko, V. Tomorko, Yu. Chernetska. Prevention of cyberbullying and cyberstalking in the adolescent environment by means of information and communication technologies

The article addresses the problem of cyberbullying prevention. The relevance of the study is обусловлена the growing use of social networks, messengers, and online platforms by adolescents, which, along with expanding opportunities for communication and self-expression, creates new risks of digital forms of violence.

The paper reveals the essence of the concepts of cyberbullying and cyberstalking and provides their comparative analysis according to the nature of manifestations, duration, publicity, and the level of psychological impact. International and national experiences of legal regulation in the field of counteracting digital violence are analyzed.

Within the framework of the study, the prevention of cyberbullying and cyberstalking in the adolescent environment is interpreted as a holistic system of scientifically based forms, methods and measures aimed at preventing digital forms of violence and harassment, reducing its negative impact on adolescents and forming safe behavior in them in the digital environment, including using information and communication technologies.

It is emphasized that the issue of cyberbullying and cyberstalking prevention is of particular relevance in the context of working with adolescents who are at the stage of personality and social skills formation and therefore constitute a particularly vulnerable group to the effects of digital violence.

Special attention is paid to the role of information and communication technologies as tools for preventing cyberbullying and cyberstalking in the adolescent environment.

The expediency of implementing game-based activities using digital games, educational initiatives incorporating online courses, awareness-raising campaigns employing video conferencing platforms, as well as informational activities using online video platforms and chatbots in the process of preventing cyberbullying and cyberstalking is examined and their compliance with adolescents’ age-specific characteristics, needs, and demands is substantiated.

Key words: *cyberbullying, cyberstalking, adolescents, prevention, information and communication technologies, digital security, digital violence, psychological safety.*

Дата першого надходження рукопису до видання: 08.11.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 19.12.2025
Дата публікації: 31.12.2025